

Вовчки на заповідних територіях Волинської області

Г. Ю. Зайцева-Анциферова, А. Т. Затушевський*, Т. І. Лисачук**

*Академія сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного, м. Львів; *Львівський національний університет ім. Івана Франка; **Львівський аеропорт; zaitsevasonia@yahoo.com*

Для лісових екосистем характерними є дендрофільні види ссавців, тобто тісно пов'язані з лісом види, зокрема гризуни родини вовчкових (Gliridae). На території Волинського Полісся поширені такі типи лісів як соснові, грабово-дубові, ялинові, чорновільхові, осикові та березові (Бережний, 1975). Біотопні умови у більшості цих лісів, у т. ч. на території Шацького НПП, є сприятливими для заселення їх вовчками. Починаючи від 2007 р., автори збирали дані щодо поширення вовчків на території Волинської обл.

Зокрема, гніздо вовчка лісового (*Dryomys nitedula*) знайдено 26.06.2007 р. (leg. І. Дикий) у штучній гніздівлі на околиці оз. Пісочне (Шацький р-н, с. Гаївка). Впродовж моніторингу штучних гніздівель в Шацькому НПП відзначено три гнізда і дві особини вовчка сірого (*Glis glis*): 10.07.2011 р. в синичнику виявлено гніздо цього виду, а 20.11.2011 р. у двох інших штучних гніздівлях відзначено по гнізду, в кожному з яких була особина вовчка сірого.

Більшість знахідок стосується вовчка горішкового (ВГ, *Muscardinus avellanarius*). Дві особини ВГ знайдені 27.06.2007 р. біля с. Красний Бір (Шацький р-н, leg. І. Дикий); ще одна знахідка ВГ була 23.09.2007 р. (leg. М. Сенік); в околицях оз. Пісочне (с. Гаївка) гніздо ВГ знайдено на узліссі дубово-соснового лісу; 20.05.2010 р. ВГ виявлений у листяному лісі, в дуплі вільхи чорної на висоті 2 м. Від 2008 р. ми (за сприяння В. Шкарана та О. Гнатини) здійснювали перевірки штучних пташиних гніздівель на території Шацького НПП. 13.06.2008 р. відзначено два синичники з гніздами ВГ. В першому гнізді зареєстрована доросла самка з 5-ма малятами віком до 10 дн. Друге гніздо зроблено на основі недобудованого пташиного гнізда, у ньому були троє малят віком до 25 дн. Ще один облік проведено 12.09.2009 р.: виявлено три гнізда ВГ. Перше – шаруватого типу, друге – комбінованого типу (під гніздом знайдено кажана); у третьому гнізді зареєстровано особин ВГ. Впродовж 2012 р. відзначено 7 штучних гніздівель, заселених ВГ, і загалом 15 особин цього виду (13 ad + 2 juv). За результатами моніторингу очевидним є факт успішного гніздобудування і розмноження ВГ на території Шацького НПП.

За сумою цих даних, в Шацькому НПП найпоширенішим є вовчок горішковий; вовчки сірий та лісовий трапляються значно рідше, а даних про вовчка садового у регіоні немає. Для деталізації інформації щодо поширення, біотопи та екологічні особливості вовчків на території Волинської обл. доцільним є проведення подальших досліджень цих дендрофільів.